

Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2019

Statens revisionsverks berättelse till
riksdagen om tillsynen över valfinansieringen
vid Europaparlamentsvalet 2019

ISSN-L 1796-9549
ISSN 1796-9549 (HÄFT)
ISSN 1796-9654 (PDF)
URN:NBN:VTV-B212019RD
[HTTP://URN.FI/URN:NBN:VTV-B212019RD](http://urn.fi/urn:nbn:vtv-b212019rd)

GRANO OY
HELSINGFORS 2020

FOTOGRAFIERNA
S. 8, ISTOCK
S. 16, STATENS REVISIONSVERK
S. 22, ISTOCK

Till riksdagen

Statens revisionsverk har övervakat att skyldigheten att redovisa valfinansieringen och kampanjkostnaderna vid Europaparlamentsvalet 2019 har iakttagits på det sätt som föreskrivs i lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009).

Med stöd av 10 § 3 mom. i lagen om kandidaters valfinansiering ska Statens revisionsverk separat för varje val lämna en berättelse till riksdagen om de redovisningar som revisionsverket tagit emot och om verkets tillsyn över att redovisningskyldigheten fullgörs (tillsynsberättelse över valfinansieringen).

Helsingfors den 29 januari 2020

Jaakko Eskola
direktör

Pontus Londen
ledande redovisningsrevisor

Huvudsakligt innehåll

Samtliga redovisningsskyldiga vid Europaparlamentsvalet 2019 har lämnat en redovisning av valfinansieringen enligt lagen om kandidaters valfinansiering.

Revisionsverket begärde samtliga redovisningsskyldiga att lämna utredningar om valfinansieringsredovisningens riktighet. Detta gjordes i syfte att verifiera de uppgifter som lämnats i redovisningarna. Revisionsverket bad kandidaterna lämna in utredningarna i form av kontoutdrag för de bankkonton som användes för kampanjen. De erhållna utredningarna är sekretessbelagda i enlighet med 24 § 15 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

I samband med behandlingen och kontrollen av redovisningarna bad revisionsverket 14 redovisningsskyldiga att komplettera eller korrigera sina redovisningar. Korrigeringarna var främst preciseringar till specifikationen av finansieringen.

Revisionsverket mottog inga klagomål gällande redovisningarna av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2019.

Efter behandlingen av redovisningarna och kompletteringarna av de erhållna utredningarna och redovisningarna har Statens revisionsverk inte tagit del av omständigheter som skulle ge revisionsverket anledning att ifrågasätta riktigheten av de inlämnade redovisningarna.

the same time, the fact that the two countries have similar political systems and similar political culture may have contributed to the similar results. The fact that the two countries have similar political systems and similar political culture may have contributed to the similar results.

There are several limitations to the current study. First, the study is based on a single survey. Future research should use multiple surveys to test the stability of the findings. Second, the study is based on a convenience sample. Future research should use a more representative sample to test the generalizability of the findings.

Third, the study is based on a cross-sectional design. Future research should use a longitudinal design to test the stability of the findings. Fourth, the study is based on a self-reported measure of trust. Future research should use an objective measure of trust to test the validity of the findings.

Finally, the study is based on a single country. Future research should use multiple countries to test the generalizability of the findings. In conclusion, the current study provides some support for the idea that trust in the government is a key determinant of political participation. However, more research is needed to test the stability and generalizability of the findings.

References
 Anderson, J. A., & Gerber, M. S. (1992). The effects of political mobilization on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *American Journal of Political Science*, 36(1), 116-132.

Beard, J. (2000). The effects of trust in the government on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *Journal of Political Science*, 33(1), 116-132.

Berelson, R. M., & Brasher, J. (1964). The effects of political mobilization on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *American Journal of Political Science*, 8(1), 116-132.

Brown, J. (2000). The effects of trust in the government on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *Journal of Political Science*, 33(1), 116-132.

Cherry, J. (2000). The effects of trust in the government on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *Journal of Political Science*, 33(1), 116-132.

Cherry, J. (2000). The effects of trust in the government on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *Journal of Political Science*, 33(1), 116-132.

Cherry, J. (2000). The effects of trust in the government on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *Journal of Political Science*, 33(1), 116-132.

Cherry, J. (2000). The effects of trust in the government on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *Journal of Political Science*, 33(1), 116-132.

Cherry, J. (2000). The effects of trust in the government on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *Journal of Political Science*, 33(1), 116-132.

Cherry, J. (2000). The effects of trust in the government on political participation: A test of the theory of rational ignorance. *Journal of Political Science*, 33(1), 116-132.

Innehåll

1	Gällande lagstiftning vid redovisningen av och tillsynen över valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2019	9
1.1	Redovisningsskyldiga vid Europaparlamentsvalet 2019	10
1.2	Uppgifter som ska ingå i valfinansieringsredovisningen	10
1.3	Begränsningar i kandidaters valfinansiering	11
1.4	Parters skyldigheter och åtaganden enligt valfinansieringslagen	13
2	Statens revisionsverks tillsynsuppgift med avseende på valfinansieringen	17
2.1	Revisionsverkets åtgärder vid Europaparlamentsvalet 2019	17
2.2	Tillsynskriterierna för redovisningen av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet	18
2.3	Begränsning av tillsynsbefogenheter	20
3	Inlämnade redovisningar till Statens revisionsverk och revisionsverkets tillsyn över fullföljande av redovisningsskyldigheten	23
3.1	Förhandsredovisning	23
3.2	Redovisning av valfinansieringen	24
3.3	Begäran om utredning i fråga om redovisning av valfinansieringen	25
3.4	Komplettering av redovisningar av valfinansieringen	25
3.5	Klagomål gällande redovisningar av valfinansieringen	26
3.6	Skyldighet att göra en efterhandsredovisning	26
3.7	Allmänna observationer om redovisning av valfinansiering	26
	Slutledningar	29

1 Gällande lagstiftning vid redovisningen av och tillsynen över valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2019

Finansiering av den politiska verksamheten regleras genom lagen om kandidaters valfinansiering (valfinansieringslagen). Enligt lagens motiveringar är regleringens viktigaste syfte att förebygga korruption och garantera tillräckliga resurser för det politiska systemets funktion. Därigenom främjas demokratin och förtroendet för den.

Enligt riksdagens grundlagsutskott är öppna och rättvisa val en av hörnstenarna i den västerländska demokratin. Ett av öppenhetens viktigaste element är att väljarna har möjlighet att skaffa sig information om vem som står bakom stora kampanjbidrag till partier eller andra opinionsriktningar som ställer upp kandidater. En stark ekonomisk koppling till en finansiär kan nämligen väcka misstankar om att finansiären på ett otillbörligt sätt försöker påverka dem som ställer upp kandidater och deras policy (grundlagsutskottets betänkande GrUB 2/2009 rd). Redovisningsskyldigheten ökar den offentliga informationen om kandidaternas eventuella bindningar. Redovisningsskyldigheten förväntas även motverka en ökning av kandidaternas valkampanjutgifter.

Vid beredningen av valfinansieringslagen sökte man en balans mellan tillräcklig reglering och de kostnader och olägenheter som regleringen ger upphov till. Inom tillsynen litar man på väljarnas förmåga att bedöma kandidaterna rätt, så länge de får tillräcklig information om kandidaternas eventuella bindningar och deras iakttagande av så kallade kampanjtak. Meningen var att valfinansieringen inte ska överskugga sakfrågorna vid val, försvåra rekryteringen av kandidater eller onödigt försvåra medelanskaffningen. I valfinansieringslagen ingår inte sådana rapporteringsskyldigheter som de facto skulle kunna bli ett hinder för kandidaturen.

Syftet för valfinansieringslagen är att tydliggöra vad skyldigheten att redovisa valfinansieringen innebär. På grund av den politiska verksamhetens karaktär är det inte möjligt att i lagen förutse alla situationer som kan uppstå vid tillämpningen. Meningen var att upprätta ett redovisningssystem som ger adekvat täckning och som kandidaten kan följa utan oskäligt besvär. För att tillgodose

Valfinansieringens
transparens bygger på
valfinansieringslagen

kandidaternas rättssäkerhet och sinsemellan jämförbara redovisningar har man i lagen eftersträvat ett så tydligt redovisningssystem som möjligt.

1.1 Redovisningsskyldiga vid Europaparlamentsvalet 2019

Skyldiga att redovisa sin valfinansiering är enligt lagen om kandidaters valfinansiering vid Europaparlamentsval de som valts till ledamöter av Europaparlamentet och de som utses till ersättare när valresultatet fastställs samt den kandidat som är följande i den namnserie som avses i 91 § i vallagen (714/1998).

Redovisningsskyldigheten vid Europaparlamentsvalet utvidgades 1 januari 2016 till att även omfatta den andra ersättaren. I regeringspropositionen (RP 73/2015) konstateras att även andra än första ersättare har gått till Europaparlamentet mitt i mandatperioden och att dessa ledamöter inte har behövt redovisa sin valfinansiering. Ändringarna i redovisningsskyldigheten ökade öppenheten kring valfinansieringen.

Totalt 27 personer var skyldiga att redovisa sin valfinansiering vid Europaparlamentsvalet 2019.

1.2 Uppgifter som ska ingå i valfinansieringsredovisningen

De uppgifter som åtminstone ska redovisas om valfinansieringen vid Europaparlamentsval fastställs i 6 § i lagen om kandidaters valfinansiering.

Med valfinansiering avses finansieringen av de kostnader för kandidaternas valkampanjer som uppkommer tidigast sex månader före och senast två veckor efter valdagen oberoende av när de betalas. Europaparlamentsvalet inföll 26 maj 2019.

De redovisningsskyldiga skulle uppge finansieringen för valkampanjen specificerad först enligt kandidatens egna medel och lån som denne har tagit upp och sedan enligt externa bidrag till kandidaten, dennes stödgrupp eller någon annan sammanslutning som grundats för att stöda kandidaten.

I sitt betänkande (GrUB 3/2010 rd) anser grundlagsutskottet det behövt att förtydliga att bestämmelsen i 3 § 4 mom. i valfinansieringslagen betyder att prestationer från en och samma givare till

Den redovisningsskyldige ska specificera kostnaderna och finansieringen för valkampanjen

Prestationer från en och samma givare ska redovisas som ett enda bidrag

en kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska redovisas som ett enda bidrag. Förtydligandet hindrar att man håller de här tre parterna åtskilda för att få ett trefaldigt högsta bidragsbelopp och kunna kringgå gränsvärdena för ett redovisningspliktigt enskilt bidrag.

Externa bidrag ska grupperas i bidrag till kandidaten och till dennes stödgrupp enligt följande:

- enskilda personer
- företag
- partiet
- partiorganisationer
- andra givare.

Som valfinansieringsbidrag ska redovisas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster betraktas inte som bidrag enligt lagen. Bidraget ska även redovisas om det har getts genom köp av specificerade varor eller tjänster.

Som kampanjkostnader anses alla kostnader under kampanjperioden, vilkas funktionella syfte är att främja kandidatens möjligheter att bli vald och som kandidaten själv kan påverka.

Kampanjkostnaderna ska specificeras enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader.

Den redovisningsskyldige ska redovisa varje enskilt bidrag och dess givare separat, om bidragets värde är minst 1 500 euro. Flera prestationer från en och samma givare för kostnader för kandidatens valkampanj ska räknas samman och redovisas som ett enda bidrag.

1.3 Begränsningar i kandidaters valfinansiering

I 4 § i valfinansieringslagen föreskrivs om begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering. Begränsningarna preciserades ytterligare genom ändringsbestämmelser (684/2010).

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

Bidrag från givare som inte kan klarläggas får inte tas emot

Vid Europaparlamentsval får en kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten inte från en och samma givare ta emot bidrag, direkt eller indirekt, till ett värde som överstiger 10 000 euro. Bidrag från partier eller partiföreningar som avses i partilagen (10/1969) kan dock vara större än detta, om det inte innehåller bidrag som förmedlas från någon annan givare och som överstiger det nämnda beloppet.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får ta emot utländska bidrag för valkampanjen bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder kandidatens ideologiska hållning.

Vidare får en kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten inte ta emot bidrag för valkampanjen från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentlighetsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i på det sätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Detta gäller dock inte sedvanlig gästfrihet.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. Namnet på en enskild person får dock inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av den reklam som personen betalat för är mindre än 1 500 euro.

Statens revisionsverks tillsynsuppdrag omfattar inte bestämmelserna om begränsningarna i fråga om kandidaters valfinansiering enligt 4 § i valfinansieringslagen. Genom granskningarna av redovisningens riktighet bidrar revisionsverket däremot till att de redovisade uppgifterna till väsentliga delar är riktiga.

Revisionsverket kan påverka redovisningarnas riktighet och därigenom säkerställa att allmänheten har insyn i efterlevnaden av begränsningarna i fråga om kandidaters valfinansiering enligt 4 § i valfinansieringslagen. Revisionsverket har lagt fram olika rapporter på sin webbplats där den redovisade valfinansieringen presenteras.

Revisionsverket strävar efter att säkerställa att allmänheten har insyn i efterlevnaden av valfinansieringslagen

1.4 Parters skyldigheter och åtaganden enligt valfinansieringslagen

Bestämmelser om parters skyldigheter och åtaganden föreskrivs i valfinansieringslagen.

Redovisningsskyldiga

Enligt valfinansieringslagen svarar den som är skyldig att lämna redovisning för redovisningens innehåll. Skyldiga att redovisa sin valfinansiering vid Europaparlamentsval är de som valts till ledamöter av Europaparlamentet och de som utses till ersättare när valresultatet fastställs samt den kandidat som är följande i den namnserie som avses i 91 § i vallagen (714/1998), det vill säga andre ersättare.

Statens revisionsverk

Statens revisionsverk ska övervaka att skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs. Revisionsverkets mål är att organisera ett tillsynssystem som är så lättanvänt och vägledande som möjligt.

Revisionsverket antog 14 december 2018 anvisningen om redovisning av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2019 (289/40/2018). Revisionsverket har dessutom hela tiden en rådgivningstjänst som svarar på frågor om valfinansieringslagen.

Statens revisionsverk kontrollerar att samtliga redovisningsskyldiga har lämnat redovisning av valfinansieringen enligt valfinansieringslagen. Om redovisningen innehåller fel eller brister, kan revisionsverket uppmana den redovisningsskyldige att göra en ny redovisning, komplettera sin redovisning eller visa att redovisningen är riktig och tillräcklig. Revisionsverket kan lämna en dylik uppmaning endast om granskningen inte annars kan slutföras för den redovisningsskyldiges del.

Statens revisionsverk får förelägga vite om en redovisningsskyldig inte lämnar in någon redovisning enligt lagen eller om det konstateras att redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter. Vite gäller bara om någon helt och hållet försummar att lämna in redovisning eller om redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter.

Revisionsverket kan av en redovisningsskyldig begära redogörelser som kan behövas för granskningen av redovisningens riktighet och tillräcklighet.

Revisionsverket övervakar att redovisningsskyldigheten fullgörs och ger anvisningar och råd

Revisionsverket offentliggör utan dröjsmål de inkomna redovisningarna och upprätthåller ett redovisningsregister över dessa. Genom publiceringssystemet är de uppgifter som redovisningarna innehåller tillgängliga genom ett allmänt datanät.

Statens revisionsverk ska inom åtta månader från det att valresultatet fastställs lämna in en berättelse till riksdagen om de redovisningar som tagits emot och om verkets tillsyn över redovisningsskyldigheten separat för varje val.

Justitieministeriet

I enlighet med valfinansieringslagen ska Justitieministeriet översända uppgifterna i kandidatregistret till Statens revisionsverk. Ministeriet ska i detta syfte upprätta och upprätthålla ett riksomfattande kandidatregister.

Justitieministeriet är högsta valmyndighet inom statsrådet.

Revisionsverket offentliggör utan dröjsmål de inkomna redovisningarna

Justitieministeriet är högsta valmyndighet

2 Statens revisionsverks tillsynsuppgift med avseende på valfinansieringen

Enligt valfinansieringslagen ska Statens revisionsverk övervaka att den i lag fastställda och specificerade skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs. I praktiken övervakar revisionsverket efterlevnaden av 5–8 § i valfinansieringslagen. Tillsynen fokuserar på övervakning av redovisningsskyldigheten. Revisionsverkets åtagande omfattar inte tillsyn över efterlevnaden av de övriga bestämmelserna i lagen.

Revisionsverket ska se till att alla de som enligt lagen är skyldiga att redovisa sin valfinansiering lämnar in redovisningen. Bland annat begränsningarna på kandidaters valfinansiering enligt 4 § i lagen (se avsnitt 1.3) omfattas inte av revisionsverkets tillsynsuppgift utan får styras av det så kallade politiska ansvaret.

Enligt valfinansieringslagen är det den som är skyldig att lämna redovisning som svarar för redovisningens innehåll. I lagen har inte fastställts några sanktioner för eventuella felaktigheter i innehållet. Vite kan dömas ut endast om revisionsverket utifrån granskningen anser att den redovisningsskyldige inte har fullföljt sin skyldighet.

Revisionsverket har ingen lagstadgad rätt att få annan information för tillsynen över valfinansieringen utöver den information som fastställts i valfinansieringslagen. Varken kandidaters valfinansiering i olika former eller de utgifter som täckts med finansieringen omfattas av revisionsverkets tillsynsuppdrag som fastställs genom lagen om statens revisionsverk (676/2000) och lagen om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995).

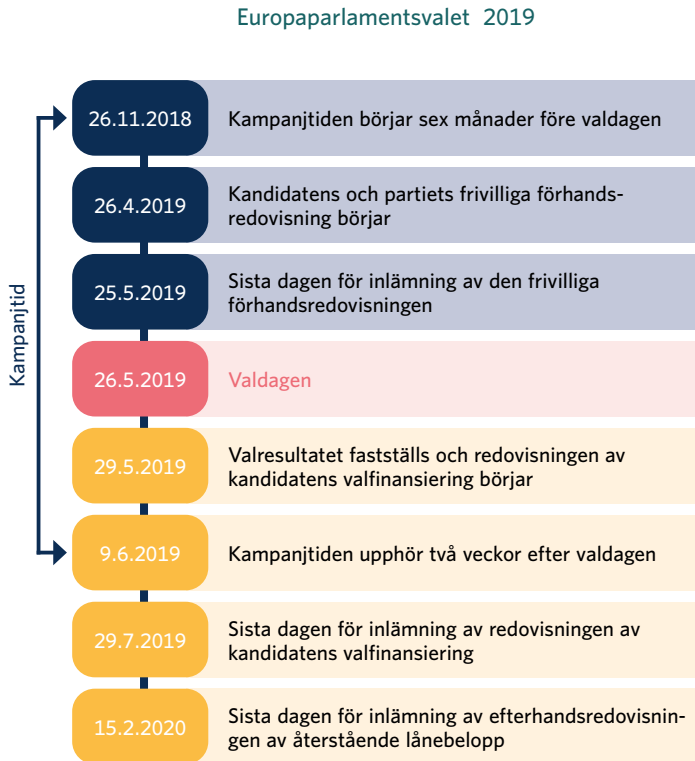
Den redovisningsskyldige svarar för redovisningens innehåll

2.1 Revisionsverkets åtgärder vid Europaparlamentsvalet 2019

Revisionsverket antog 14 december 2018 anvisningen om redovisning av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2019. Anvisningen finns även i författningsdatabasen Finlex samt på webbplatsen www.vaalirahoitusvalvonta.fi som upprätthålls av revisionsverket. Anvisningen delgavs till samtliga registrerade partier före valet.

Anvisningar om redovisning av valfinansieringen finns på valfinansieringstillsynens webbplats

Revisionsverket ska hålla uppgifterna om Europaparlamentsvalet tillgängliga i datanätet under ett år efter utgången av mandatperioden vid det aktuella valet. Alla redovisningar av valfinansieringen och förhandsredovisningar vid Europaparlamentsvalet hålls tillgängliga för allmänheten på webbplatsen till och med 29 maj 2025.

Figur 1: Europaparlamentsvalet 2019 på tidslinje

2.2 Tillsynskriterierna för redovisningen av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet

Statens revisionsverks tillsyn omfattade jämförelse av de redovisade uppgifterna med de uppgifter som ska redovisas i enlighet med valfinansieringslagen. I enlighet med lagen fokuserade man på den formella riktigheten i redovisningsskyldigheten och redovisningen. Revisionsverket kontrollerade också att de redovisningsskyldiga i

Samtliga redovisningsskyldiga begärdes lämna in kontoutdragen för sina kampanjkonton

sina redovisningar svarade på samtliga väsentliga punkter som föreskrivs i valfinansieringslagen.

Revisionsverket kontrollerade följande punkter vid tillsynen över redovisningen av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet:

- Att samtliga redovisningsskyldiga lämnade in redovisning av valfinansieringen.
- Att redovisningen lämnades in av en redovisningsskyldig som avses i lagen.
- Att de redovisningsskyldiga redovisade valfinansieringen inom den tidsfrist som fastställs i 8 § 1 mom. i lagen om kandidaters valfinansiering, det vill säga inom två månader efter det att valresultatet har fastställts.

Revisionsverket kontrollerade dessutom att följande formella kriterier för redovisningsskyldigheten uppfylldes:

- Att redovisningen innehöll kandidatens fullständiga namn, titel, yrke eller uppdrag, det parti som ställt upp kandidaten eller omnämnande av att kandidaten har varit kandidat för en valmansförening.
- Att summan av kampanjkostnaderna framgick av redovisningen. Kostnaderna var specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader.
- Att redovisningen omfattade den totala valfinansieringen och var specificerad enligt kandidatens egna medel och samtliga bidrag till kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten. Bidragen var grupperade enligt enskilda personer, företag, partier, partiföreningar och andra givare.
- Att den redovisningsskyldige redogjorde för om det i valfinansieringen ingick enskilda bidrag på minst 1 500 euro. Givare av eventuella bidrag på minst 1 500 euro skulle namnges.
- Att valfinansieringen täckte kostnaderna för valkampanjen.
- Att redovisningarna inte innehöll väsentliga räknefel eller andra tekniska fel.

Dessutom säkerställde revisionsverket att redovisningarna av valfinansieringen var till väsentliga delar riktiga genom att av de redovisningsskyldiga begära utredningar om redovisningarna. Samtliga redovisningsskyldiga skulle lämna in kontoutdragen för de bankkonton som använts för valkampanjen. De inlämnade redovisningarna kunde också kontrolleras mot dessa uppgifter.

2.3 Begränsning av tillsynsbefogenheter

Vid Europaparlamentsvalet 2019 kunde revisionsverket enligt egen bedömning inom ramen för sin tillsyn begära ytterligare uppgifter och utredningar av de redovisningsskyldiga för kontroll av att redovisningen är riktig och tillräcklig. Skyldigheten att lämna uppgifter gäller likväl bara redovisningsskyldiga. Revisionsverket har inte rätt att kräva ytterligare uppgifter och information av tredje part. Därigenom saknar revisionsverket i praktiken befogenheter att kräva eller inhämta jämförelseuppgifter för kontroll av redovisningens riktighet. Detta begränsar tillsynen och tolkningen av tillsynsresultaten på ett avgörande sätt.

Om en redovisningsskyldig trots begäran inte lämnar in de begärda utredningarna har revisionsverket inga möjligheter att med stöd av valfinansieringslagen ålägga den redovisningsskyldige att lämna uppgifter.

De redovisningsskyldiga, kandidaterna och kandidaternas stödföreningar var inte skyldiga att bokföra valkampanjens kostnader och finansiering. De redovisningsskyldiga är inte heller skyldiga att anteckna valkampanjens kostnader och finansiering. Revisionsverket saknar både tillsynsbefogenheter och möjligheter överlag att sätta sig in i de redovisningsskyldigas interna kontroll av kampanjkostnaderna och kampanjfinansieringen och i de rutiner som anknyter till deras verksamhet och hantering av finansieringen. I valkampanjen ingår också transaktioner utanför bokföringen och redovisningen till denna del baserar sig på uppskattning. Revisionsverket har i samband med tillsynen försökt klarlägga på vilket sätt uppskattningarna har gjorts.

Redovisningsskyldiga kan förväntas göra feltolkningar av valfinansieringslagen och instruktionerna och begå normala mänskliga misstag. Sådana fel är bland annat felaktiga uppskattningar av värdet på bidrag i annan form än i pengar. Den redovisningsskyldige kan få felaktig information från bidragsgivaren om bidragets värde och sedan redovisa detta felaktiga belopp. Det är således möjligt att en viss inexakthet kommer att kvarstå i de redovisade uppgifterna om valfinansieringen.

3 Inlämnade redovisningar till Statens revisionsverk och revisionsverkets tillsyn över fullföljande av redovisningsskyldigheten

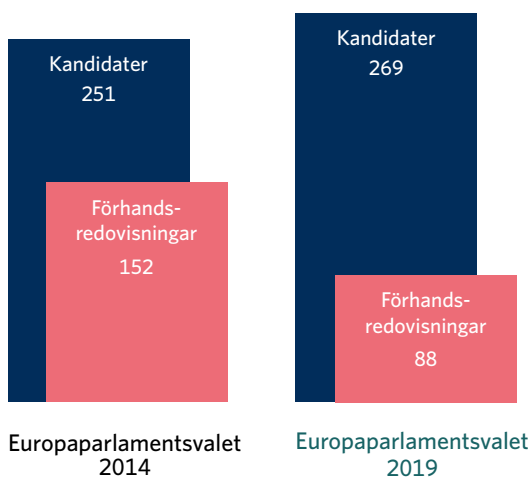
Utöver bestämmelser om redovisning av valfinansieringen innehåller valfinansieringslagen också bestämmelser om frivillig förhandsredovisning. En kandidat som så önskar får före valdagen lämna in en förhandsredovisning med en plan för valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen, dock tidigast efter det att sammanställningen av kandidatlistorna har gjorts upp.

3.1 Förhandsredovisning

Förhandsredovisningarna enligt 11 § i valfinansieringslagen skulle vid Europaparlamentsvalet lämnas till Statens revisionsverk senast 26 maj 2019.

Sammanlagt 88 personer (33 procent av kandidaterna) lämnade in förhandsredovisning av kampanjkostnaderna och kampanjfinansieringen inom den angivna tiden. De förhandsredovisningar som lämnades in före utsatt datum offentliggjordes omedelbart.

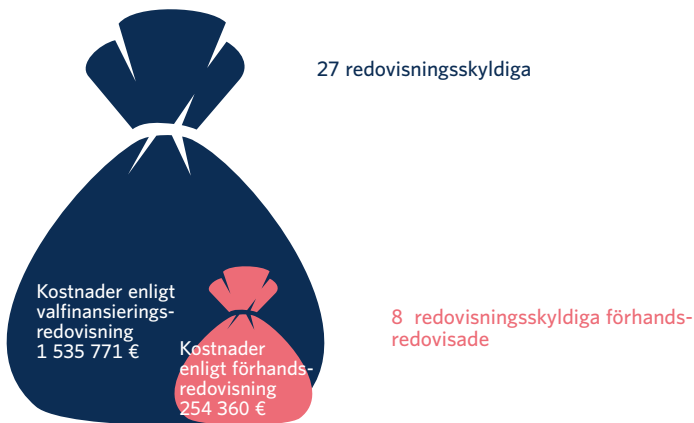
Förhandsredovisning
inlämnades av 88 kandidater

Figur 2: Utveckling av antalet förhandsredovisningar

Av de redovisningsskyldiga lämnade 8 personer (30 %) förhandsredovisning. Vid Europaparlamentsvalet 2014 förhandsredovisade 13 redovisningsskyldiga (65 %) sin valfinansiering. De redovisningsskyldigas förhandsredovisningar vid Europaparlamentsvalet 2019 hålls tillgängliga på webbplatsen till och med 29 maj 2025.

Europaparlamentsvalet 2019

Figur 3: Kostnader enligt förhandsredovisning

Förhandsredovisningarnas tillförlitlighet kan bedömas utifrån de egentliga redovisningarna av valfinansieringen. Man bör likväl komma ihåg att förhandsredovisningen baserar sig på uppskattningar och att skillnaderna mellan förhandsredovisningen och den egentliga redovisningen varierar från fall till fall.

3.2 Redovisning av valfinansieringen

Statens revisionsverk utarbetade instruktioner som delgavs till samtliga redovisningsskyldiga. Genom instruktionerna ville revisionsverket bidra till att de redovisningar som lämnas till revisionsverket uppfyller de i valfinansieringslagen fastställda kraven.

Alla de som var redovisningsskyldiga vid Europaparlamentsvalet 2019 redovisade sin valfinansiering i enlighet med valfinansieringslagen. Två redovisningsskyldiga lämnade in redovisningen efter den utsatta tiden, i bägge fallen dagen efter den sista redovisningsdagen.

Revisionsverket kontrollerade i samband med mottagandet av redovisningarna att de uppgifter som ska lämnas enligt lag hade redovisats på ett enhetligt sätt.

Den redovisade valfinansieringen täckte de redovisade kampanjkostnaderna. Redovisningarna hade upprättats med den noggrannhet som fastställts i valfinansieringslagen och de innehöll de redovisningsskyldigas redogörelser för alla uppgifter som är väsentliga med tanke på iakttagandet av lagen. Redovisningarna av valfinansieringen hålls tillgängliga för allmänheten till och med 29 maj 2025.

3.3 Begäran om utredning i fråga om redovisning av valfinansieringen

I syfte att säkerställa riktigheten hos redovisningarna av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet begärde Statens revisionsverk att samtliga redovisningsskyldiga skulle lämna in ytterligare utredning i form av kontoutdrag för de konton som använts vid valkampanjen. Därmed ville revisionsverket i synnerhet kontrollera att bidrag från utomstående hade redovisats korrekt.

Alla redovisningsskyldiga lämnade de begärda utredningarna till revisionsverket.

Utifrån de erhållna tilläggsutredningarna kunde man säkerställa att transaktionerna enligt tilläggsutredningarna även hade uppgivits i redovisningarna på korrekt sätt. Om det utifrån tilläggsutredningarna befanns vara nödvändigt bad man de redovisningsskyldiga komplettera redovisningarna.

Alla redovisningsskyldiga lämnade in de begärda utredningarna

3.4 Komplettering av redovisningar av valfinansieringen

I samband med behandlingen av redovisningarna och kontrollen av de erhållna tilläggsutredningarna begärde revisionsverket att 14 redovisningsskyldiga skulle komplettera eller korrigera sina redovisningar. Korrigeringarna gällde främst preciseringar av redovisade finansieringsdatan.

Revisionsverket bad 14 redovisningsskyldiga att komplettera eller korrigera sina redovisningar

3.5 Klagomål gällande redovisningar av valfinansieringen

Statens revisionsverk har inte mottagit några klagomål gällande redovisningarna av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2019.

3.6 Skyldighet att göra en efterhandsredovisning

Om en kandidat, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen vid riksdagsval eller Europaparlamentsval, ska den redovisningsskyldige lämna uppgift till Statens revisionsverk om lånebeloppet och om bidrag till ett värde av minst 1 500 euro som erhållits i syfte att betala lånet (efterhandsredovisning). Redovisningen ska göras kalenderårsvis under lånetiden under den valperiod som redovisningsskyldigheten hänför sig till.

Vid Europaparlamentsvalet 2019 ålades sammanlagt 2 redovisningsskyldiga att lämna en efterhandsredovisning. Den första efterhandsredovisningen ska lämnas in i februari 2020.

Två redovisningsskyldiga ska göra en efterhandsredovisning

3.7 Allmänna observationer om redovisning av valfinansiering

Utifrån valfinansieringsredovisningarna och tilläggsutredningarna kunde man konstatera att kandidater hade vid Europaparlamentsvalet 2019 mottagit bidrag från parter från vilka det enligt 4 § i valfinansieringslagen inte är tillåtet att ta emot bidrag. Vid tillsynen uppdagades ett fall där bidraget överskred tröskelbeloppet för separat redovisning av bidraget och bidragsgivaren.

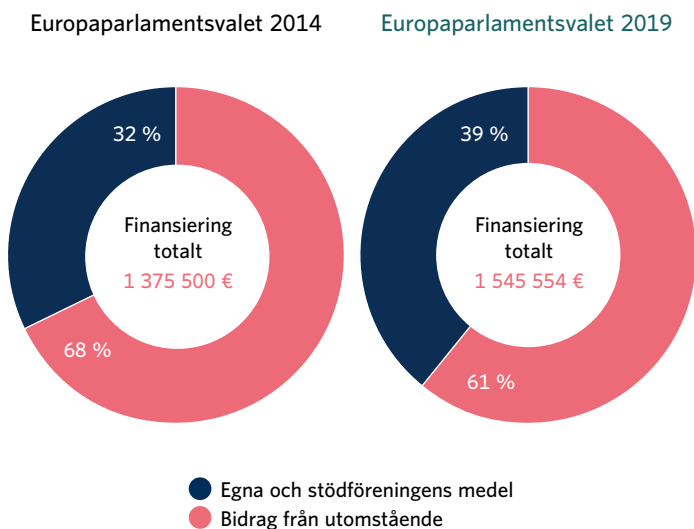
Med avseende på de ovan nämnda fallen bör det konstateras att Statens revisionsverks tillsynsuppgift inte omfattar bestämmelserna i 4 § i valfinansieringslagen som föreskriver om begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering.

Utifrån redovisningarna av valfinansieringen kan man konstatera att det finns stor variation i de redovisningsskyldigas kampanjkostnader. Det största redovisade beloppet vid Europaparlaments-

valet var 203 785 euro och det minsta 542 euro. De genomsnittliga kampanjkostnaderna (utifrån samtliga redovisningar) var cirka 56 880 euro, jämfört med 68 771 euro vid Europaparlamentsvalet 2014.

Enligt redovisningarna av valfinansieringen uppgick de totala kampanjkostnaderna vid Europaparlamentsvalet 2019 till 1 535 771 euro, jämfört med 1 375 422 euro vid Europaparlamentsvalet 2014.

Enligt redovisningarna mottog de redovisningsskyldiga sammanlagt 936 732 euro i kampanjbidrag från utomstående (940 287 euro vid Europaparlamentsvalet 2014). Enligt redovisningarna fanns det stor variation i även i dessa belopp mellan de redovisningsskyldiga.

Figur 4: Egna medel och bidrag från utomstående

Slutledningar

Samtliga redovisningsskyldiga vid Europaparlamentsvalet 2019 har redovisat sin valfinansiering på det sätt som föreskrivs i lag. Enligt valfinansieringslagen är det alltid den redovisningsskyldige som svarar för redovisningens riktighet.

Efter behandlingen av redovisningarna samt efter de erhållna utredningarna och kompletteringarna har Statens revisionsverk inte tagit del av omständigheter som skulle ge revisionsverket anledning att ifrågasätta riktigheten av de inlämnade redovisningarna.

STATENS REVISIONSVERK
PORKALAGATAN 1, PB 1119, 00101 HELSINGFORS
TELEFON +358 9 4321 | WWW.VTV.FI | [@VTV_fi](https://twitter.com/vtv_fi)

ISSN 1796-9654 (PDF)